

מטעמי תורת זילים

פרשת בהר בהקתי – כל השביעות חביבות

התורה מצוה על שמיטת הארץ שנאמר "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבבתה הארץ שבת לה: שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה: ובשנה השביעת שבת שבתו יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע ופרמך לא תזמר: את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי זיתך לא תבצר שנת שבתו יהיה לארץ". (ויקרא כה, ב-ח).

יש להבין, מדוע נבחרה דווקא השנה השביעית, אשר באה לאחר שש שנות עבודה בשדה, להיות זו המקודשת בקדושת שמיטת הארץ?

יש שבעה כוחות טומאה בעולם וכנגדם שבעה שמות ליצר הרע

ליצר הרע יש שבעה שמות – שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני (וזהו פרשת פקודי דף רסג ע"א ד"ה דכמה סטרין. אמנם בגמי סוכה דף נב ע"א משמע שיאבן מכשול זה שני שמות נפרדים של יאבן ומכשול, ולפי זה משמיטים את השם (שטן)). שבעה שמות אלו מאפיינים את 'שבעה כוחות הטומאה' שהביא הנחש הקדמוני לעולם (מחורש"א גמ קידושין דף כט ע"ב). והם כלולים ביצר הרע (נבן איש חי הקדמה לפרשת לך לך שנה שניה ד"ה וזהו הוצרך עיניי) כאשר כל כוח שבו שונה מחברו ומתהפך בתחבולותיו לכמה גוונים כפי שאמרו רבותינו 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום' (ראה גמי סוכה דף נב ע"ב בשם רבי שמעון בן לקיש) (פתוחי חותם' לר' יעקב אבוחצירא פרשת לך לך על הפסוק ויהי בימי אמרפלו ועיניי). והם עצמם שבעה כוחות טומאה של הס"מ שרו של עשו הרשע (נצמח דוד' על התורה למחבר שו"ת בית דוד פרשת בלק ד"ה ויאמר בלעם אל בלק). כוחות טומאה אלו הם גם כנגד שבע מדרגות של היכלות הקיימים בתוך גיהנום – היכל הנקרא בור כנגד שם 'שטן', היכל הנקרא שחת כנגד שם 'טמא', היכל הנקרא דומה כנגד שם 'שונא', היכל הנקרא טיט ה'ון כנגד שם 'אבן מכשול', היכל הנקרא שאול כנגד שם 'ערל', היכל הנקרא צלמות כנגד שם 'רע', היכל הנקרא ארץ תחתית כנגד שם 'צפוני' (וזהו פרשת פקודי דף רסג ע"א עד דף רסח ע"א).

זה הטעם שנגזר בחלומו של פרעה שיהיו שבע שנות רעב במצרים, כפי שפטר יוסף הצדיק לפרעה את חלומו ואמר "ושבע הפרות הרקות והרעלת העלת אחריהן שבע שנים והנה ושבוע השבילים הרקות שדפנות הקדים יהיו שבע שני רעב: הוא הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלקים עשה הרעה את פרעה" (בראשית מא, כו – כח), ושנות הרעב שראה בחלומו היו כדי להכניע את קליפת ערות מצרים. לכן היו שבע שנים על מנת להכניע את שבעה כוחות הקליפה (ודברי משה' לתלמיד הבעש"ט פרשת מקד' ד"ה ויבן). וכאשר עם ישראל היו במצרים הם שקעו בתוך טומאת מצרים. לכן כשיצאו משם הם היו צריכים לספור שבעה שבעות שנאמר "שבועה שבלת תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבועה שבעות" (דברים טו, ט), ועל ידי כן יצאו מהשפעת 'שבעת כוחות הטומאה' ויכלו לקבל את התורה. הציווי לספור שבעה שבעות דומה לאישה הסופרת שבעה נקיים מפני טומאת הנדה, רק שעם ישראל היו צריכים לספור תקופה יותר ארוכה משבעה ימים, בגלל ריבוי הטומאה שהיה להם (אור החיים הקדוש' ויקרא כג, ט).

מטעם זה ה' העביר את ישראל בשבעה מקומות לאחר שהוציאים ממצרים שנאמר "במדברך בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן ונחצלת ודי זקב" (במדבר א, א) שהם כנגד שבע דרגות הטומאה אשר בכונות ה' יתברך היה להכניע בכוח התורה (הרמ"ד וואלי דברים אות א על הפסוק יאלה הדברים אשר דבר משה). בלעם הרשע היה יונק את נבואתו מתוך שבעה שערים והיכלות של גהינום המלאים עקרבים נחשים וחושך (תיקוני זוהר' תיקונא שבעין דף קכח ע"ב ד"ה והכי אינון מסטרא אחרא). וכיון שבלעם הכיר את 'שבעת כוחות הטומאה', לכן עשה את כל מעשיו ב'שביעות' על מנת לבוא על ישראל עם אותם 'שבע כוחות הטומאה' שנאמר "ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בנה שבעה מזבחות וקח לי בנה שבעה מזבחות וקח לי בנה שבעה פרים ושבועה אילים" (במדבר כג, א) (נצמח דוד' על התורה למחבר שו"ת בית דוד פרשת בלק ד"ה ויאמר בלעם אל בלק). ובלק אכן בנה את שבעת המזבחות כנגד שבע כוחות הטומאה שנאמר "ויעש בלק כפאשר דבר בלעם" (במדבר כג, ב) (ישושן סודות' תלמיד הרמב"ן אות ר"ד).

כשעם ישראל באו אל ארץ כנען היו יושבים בה שבעה עמים שונים שהם הכנעני, החיתי, האמורי, החיוי, הפרזי, היבוסאי, הגרשי. לכן הארץ נקראה בשם "ארצות" שנאמר "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמנים יירשו" (תהלים קה, מז) (ספר עבודת ה' למהר"ל פרק סד ד"ה הנון ה' וצדיק). הארץ נקראה תמיד 'ארץ שבעת העממין' על שםם, כי בכניסת ישראל לארץ והריגת יושביה בטלו שבעת כוחות הקליפה והורע כוחה של הטומאה. אז התרבתה קדושתה של הארץ, היפך הטומאה ששרתה בה בתחילה (זרע שמשו' לר' שמשו' פרשת וילך דף קלו ע"ב טור ב ד"ה פסוק הנך שוכב). ועוד על שבעת כוחות הטומאה הללו רמז שמשון הגיבור לדלילה כאשר אמר לה שאם יקשרו אותו בשבעה חבלים לחים יסור כוחו שנאמר "ותאמר דלילה אל שמשון הגידיה נא לי במה כהך גדול ובמה תאסר לענותי: ויאמר אליה שמשון אם יאסרני בשבעה יתרים לחים אשר לא תרבו וקליתי וקליתי פאחד האדם" (שופטים טו, טז-י) "בשבועה יתרים לחים" – שהם כנגד כל שבעת כוחות היצר הרע (ישראל קדושים' לחוזה מלובלין דף יג ע"ב ד"ה ושמשו' שרצה להשיב).

וכשהכהן גדול היה מזה את הדמים על הפרוכת ביום הכיפורים, הוא היה מזה אחת למעלה ושבע למטה. כאשר ה'שבע' למטה היו כנגד היצר הרע שיש לו שבעה שמות, שהם במדרגה זו למעלה מזו והם אלו שחלילה מורידים את האדם 'למטה' בכל שבעת ימי השבוע. והיה הכהן עושה הזאה אחת למעלה כנגד היצר הטוב שהוא בעל שם אחד, אשר גובר על 'השבע' התחתונות. לכן היה מונה את ההזאה 'האחת' שלמעלה עם כל אחת משבע ההזאות שלמטה כפי שאמרו רבותינו 'ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה, אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע" (ראה משנה מסכת יומא פרק ה משנה ג ד'–ו). ולטעם זה גם לא היה הכהן זורק למטה ממש ולמעלה ממש, כי העיקר היתה כוונתו (יתרת העולה' להרמ"א חלק ג פרק חמישי ותשע דף נב ע"ב). ועליהם אמר שלמה המלך "כי שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז) כלומר שכאשר יפיל האדם את שבע כוחות היצר הרע, אז על ידי זה יתקיים 'נקם' לצד הקדושה (ברית אברהם' למגיד מולאז' תלמיד הר' מולאז'טוב פרשת ויגש בפסוק ויקם יעקב ד"ה וז"ש ויקם).

העיר יריחו נבנתה על שבעה כוחות הטומאה ויהושע בן נון שיבר אותם

כל שבעת העמים שישבו בארץ ישראל היו מכוונים כנגד שבעת כוחות הטומאה (נפיי' זרע שמשו' פרשת וילך דף קלו ע"ב טור ב ד"ה פסוק הנך שוכב). והאמוריים שישבו בארץ הכירו את כוחות הטומאה, לכן בנו את העיר יריחו על שבע דרגות הטומאה שבקליפה שכנגד שבעה ההיכלות שבטומאה (מגלה עמוקות – ר"יב אופנים' אופן רמ, מדרש תלפיות' למחבר 'שבט מוסר' ערך יריחו). וכן עשו ליריחו שבע חומות בנויות שהיו כנגד הטומאה ממש (זבחי שלמים' לר' משה קורדובירו ביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). משום כך יריחו היתה קשה לכיבוש יותר מכל העיירות והכרכים של ארץ ישראל (ראה רש"י ספר יהושע פרק ב פסוק א ד"ה ראו את הארץ) (מגלה עמוקות – ר"יב אופנים' לר' נתן נטע שפירא אופן רמ, מדרש תלפיות' למחבר 'שבט מוסר' ערך יריחו). כי היא היתה סגורה ומסוגרת (זבחי שלמים' ביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) על ידי 'הקליפה' שנאמר "ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישראל" (יהושע, ו, א) (מנחת אהרן' על טעמי המצות לר' יעקב פארוז כלל י אות ט).

אז יהושע חיבר את השבח 'עלינו לשבח' (זבחי שלמים) בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **עד התיבות 'מתחת אין עוד'** (ורגל ישרה' למחבר 'בני יששכר' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן) **שהוא שבח נורא מאד** (מורה באצבעי להחיד"א סימן ב, לה) **מלא רמזים** (סדר היום' לר' משה בן מכיר בפרק 'כונת עלינו' ד"ה ויאמר אלינו לשבח) **וסודות עליונים** (סדר היום' לר' משה בן מכיר בפרק 'כונת עלינו' ד"ה ויאמר אלינו לשבח), **לכן יהושע רצה על ידי אמירתו לשבר ולקצץ את 'הקליפות'**. ורמזו בו יהושע את שמו (זבחי שלמים' להרמ"ק בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **בתיבות 'עלינו' 'שלא' 'לא' 'הוא'** – שהם ראשי תיבות 'הושע'. כאשר הוא השמיט מהרמז את האות י' שבשמו, וגם כתב את הרמז למפרע כלומר שאותיות שמו מופיעים מהסוף להתחלה כך ע-ו-ה' – **וכל זה היה מפני הענווה שהיתה בו** (ורגל ישרה' למחבר 'בני יששכר' המרצ"א מדינוב מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן, סדר היום' לר' משה בן מכיר בפרק 'כונת עלינו' ד"ה ויאמר אלינו לשבח). **יהושע אמר את השבח של 'עלינו לשבח' ישר והפוך שבע פעמים במשך שבעת הימים, ועל ידו הפיל את שבע חומות העיר יריחו** (סדר היום' לר' משה בן מכיר בפרק 'כונת עלינו' ד"ה ויאמר אלינו).

יהושע גם הקיף את העיר יריחו 'שבע הקפות' כדי לשבר את שבע הקליפות (זבחי שלמים' לר' משה קורדובירו בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **ועשה זאת דווקא ביום השביעי הוא יום השבת שנאמר "וסבתם את העיר כל אנשי המלחמה הקיף את העיר פעם אַחַת כֹּה תַעֲשֶׂה שְׁשֹׁת יָמִים : וְשִׁבְעָה כְּהַנִּים יִשָּׂאוּ שְׁבָעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לְפָנֵי הָאֶרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִסְבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהִכְהַנִּים יִתְקַעוּ בְּשׁוֹפְרוֹתַי"** (יהושע ו, ג-ד) (מנחת אהרן' על טעמי המצות לר' יעקב פארדו כלל יז אות ט). **וכך הכניע את כוח 'הקליפה' שהיתה מוחזקת בעיר 'עד היסוד בה'** (תהלים קלא, ז) (מנחת אהרן' לר' יעקב פארדו כלל יז אות ט). ומטעם זה גם תיקנו להקיף עם לולבים בשבעת ימי חג הסוכות, על מנת להקדים רפואה למכה לעתיד לבוא, כי על ידי מצות סוכה ולולב יהיו ישראל ניצולים מגוג ומגוג שנפילתו תהיה ביום השביעי של חג הסוכות. לכן יום זה נקרא 'הושענא רבא' על שבו יהיו כבר ניצולים מכל שבעים האומות שעליהם ימלוך גוג ומגוג (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר ג פרק פב דף רסג ד"ה וענין מלחמה ההיא).

בשבע ההקפות שעשה יהושע הוא כיון גם לשבע השמות שבשם הקדוש בן מ"ב אותיות (ורגל ישרה' למחבר 'בני יששכר' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן), **שבזרתן שיבר את שבע הקליפות** (זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **לכן השם הראשון בתוך שם מ"ב הוא שם 'אב"ג ית"ץ' שהוא יוצא גמטריא התיבות 'עלינו לשבח' כנגד השבח שתיקן יהושע** (ורגל ישרה' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן, זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **ויש בשבח 'עלינו לשבח' כוח לכל דבר וענין והצלה מצורה וצוקה שלא תבוא, על ידי שאומרים אותו ישר והפוך** (סדר היום' בפרק 'כונת עלינו' ד"ה ויאמר אלינו לשבח. ראה חלק 'שומר ישראל' להחיד"א מתוך ספרו 'עבודת הקודש' סימן ב), **וטוב לכוון אז בשעת קריאתו בשבע שמות של שם מ"ב הקדוש** (זבחי שלמים' לר' משה קורדובירו בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **ולגודל מעלתו של 'עלינו לשבח' תיקן רבן יוחנן בן זכאי לאומרו אחר התפילה** (מורה באצבעי להחיד"א סימן ב, לה), **וצריך לאומרו באימה ביראה בכוונה בשמחה ובעמידה** (מורה באצבעי להחיד"א סימן כ, ט).

שבעת כוחות הקדושה עומדים כנגד שבעת כוחות הטומאה

הטומאה עומדת מול הקדושה, בבחינת 'גם את זה לעמת זה עשה האלקים' (קהלת ז, יז) (ראה 'אור החיים' הקדוש' שמות יא, ה), **לכן כנגד שבעה היכולות הטומאה ישנם שבעה היכולות של קדושה והם 'לבנת הספיר', 'עצם השמים', 'נוגה', 'זכות', 'אהבה', 'רצון', 'קודש הקודשים'** (טוהר פרשת בראשית דף מא ע"ב – מה ע"א). **ויעקב אבינו ראה את שבעת היכולות הקדושה וכנגדם את שבעת היכולות הטומאה, כפי שנרמזו בפסוק "ויצא יעקב מבאר שבע וַיֵּלֶךְ הָרְנָה" (בראשית כח, י) כלומר שיצא יעקב אבינו משבעת היכולות הקדושה, ואז בחלום 'הסולם' היה יכול לראות את שבעת היכולות הטומאה שכנגדם. ולכן מיד אחרי שהתעורר נאמר "וַיֵּיבֶרֶא וַיֹּאמֶר מַה נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה" (בראשית כח, יז). **וכן משה רבינו ראה את אותם היכולות כפי שאמר לה' "אֲדַלְנִי ה' אֶתְּהָהּ הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדְךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יְדֹת הַיְקָח" (דברים ג, כט) כלומר אתה כבר הראת בעבר את היכולות קדושה והיכולות טומאה לאדם אחר – הוא "עבדך" יעקב (מגלה עמוקות - ר"י אופנים' ר' נתן טעם שפירא מקרוב אופן קלד).****

קליפתו של עשו היא שבעת כוחות הטומאה, וכן הס"מ שרו של עשו הוא היצר הרע בעל שבע השמות. ומטעם זה כאשר יעקב אבינו פגש את עשו הוא השתחוה לפניו "שִׁבְעַת פְּעָמִים" שנאמר "וְהָיָא עֶבֶר לְפָנָיִם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה שִׁבְעַת פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אֶחָיו" (בראשית לג, ט), **כשבכל השתחויה הוא עקר כוח טומאה אחד של עשו, והחליש אותו** (מגלה עמוקות - ר"י אופנים' לר' נתן טעם שפירא אופן קצב עיי"ש) **על ידי שהגביר עליו כוח אחד משבעה כוחות הקדושה שכנגדם (ותורת המגיד מולטאטובי' פרשת וישלח על הפסוק וישתחו ארצה שבע פעמים). וכן היה עם רב אחא בר יעקב בזמן הגמרא שהכניע מזיק בדמות נחש עם 'שבעה ראשים' שהם כנגד אותם שבעת כוחות הטומאה. ועשה זאת על ידי שהשתחוה שבע פעמים על הארץ, ובכל פעם שהשתחוה הוא הוריד ראש אחד של המזיק** (ראה גמי' קידושין דף כט ע"ב) (מגלה עמוקות - ר"י אופנים' לר' נתן טעם שפירא אופן קצב עיי"ש) **על ידי שהמשיך והגביר את שבעת כוחות הקדושה כנגד כל אחד משבעת כוחות הטומאה** (ותורת המגיד מולטאטובי' פרשת וישלח על הפסוק וישתחו ארצה שבע פעמים). **ועל רב אחא בר יעקב רמזו את הפסוק "כִּי שִׁבְעַת יָפּוֹל צְדִיק וְיָקָם" (משלי כד, טו), כאשר את כוחו לעשות כן קיבל מיעקב אבינו כפי שנרמז הדבר בשמו רב אחא בר יעקב** (מגלה עמוקות - ר"י אופנים' לר' נתן טעם שפירא אופן קצב עיי"ש).

וכן הוא כאשר האדם נפטר, יש שבע 'כתות' של טהרה וכנגדם שבע 'כתות' של טומאה, וכל כת רוצה להוליד עמה את המת – אלו לכן עדן ואלו לגיהנום. **ואז יודעי דבר עושים שבע הקפות סביב המת** (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כתב הרב) **על ידי עשרה חכמים או זקנים** (אור צדיקים' למחר"מ פאפירש פרק כה דף סד ע"א ד"ה וכבר כתבו הראשונים) **בשביל להכרית את שבע כוחות הטומאה מהמת, כאשר בכל הקפה מזכירים שם אחד משמות מ"ב הקדושים** (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כתב הרב). **ובכוח הקפות אלו מבריחים מהאדם גם את כל המזיקים שנולדו לו מחמת עוון הקרי** (אור צדיקים' למחר"מ פאפירש פרק כה דף סד ע"א ד"ה וכבר כתבו הראשונים וכפי המקובל מזמן קדום בידי חכמי ארץ ישראל) **המבקשים להידיבק בו לאחר מותו** (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כתב הרב), **לחפוף את קברו ולצערו.** ואומרים בכל הקפה את מזמור צ"א בתהלים הנקרא 'שיר של פגעים' וכן את הפסוק "וְלִבְנֵי הַפִּילֶשִׁים אֶשֶׁר לְאֶבְרָהָם נָתַן אֶבְרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַח מַעַל יָצִיחַ בְּנֵו עֲבָדָיו חֵי קִדְמָה אֶל אֶרֶץ קְדָם" (בראשית כה, י) (אור צדיקים' למחר"מ פאפירש פרק כה דף סד ע"א ד"ה וכבר כתבו הראשונים) (להרחבה בענין המזיקים של עוון הקרי ראה מאמרינו לפרשת וישב – 'שמירת ברית קדש') (להרחבה על מזמור צ"א בתהלים ראה מאמרינו לפרשת ויחי – 'מעלת שיר של פגעים').

'שבעה ימים' מסוגלים להסיר את הרע או להחיל את הקדושה

יש כוח במציאות של 'שבעה ימים' או להסיר את הרע או להחיל את הקדושה. כך הוא באדם מצוּרע – שצריך בכל אופן הִסְגֵר של שבעה ימים, אף על פי שיכול להיות שכבר התמעטה הצרעת מרגע שפנה והלך המצוּרע מלפני הכהן. וכן באישה נדה – הרי היא טמאה שבעת ימים ואפילו אם הפסיק דמה. וכן הוא בבהמה – שאינה ראויה לְקַרְבָּן עד אחר שיעברו שבעה ימים מלידתה. וכן במילת הבן – צריך שיעברו שבעה ימים על הבן לפני שימולו אותו ביום השמיני (נבאר מים חיים' לר' חיים מצירונביץ' פרשת נח ד"ה גם יאמר וישלח). **וגם בעניין הלבנה – ישנם שלא מברכים על הלבנה בשבעת הימים הראשונים כיוון שדבק בה כוח 'החיצונים' (מדרש תלפיות' למחבר 'שבת מוסר' ענף ברכת הלבנה ד"ה וע"כ כתב המגיד). והמטרה בכולם היא שתחול עליהם 'הקדושה' כמו בברית מילה או שילך מהם 'הסטרא אחרא' כמו בשחיתות ולד בהמה, מצוּרע, נדה** (נבאר מים חיים' לר' חיים מצירונביץ' פרשת נח ד"ה גם יאמר וישלח) **וברכת הלבנה.** והכל מכוח סגולת 'שבעת הימים' שעוברים (להרחבה על כוחות החיצונים הדבוקים בירח ראה מאמרינו לפרשת וילך – 'חסרונו של אור הירח).

לכן כאשר ראה נח שהפסיק המבול הוא המתין **שבעה ימים** ורק אז שלח את היונה לראות אם תמצא מנוח לכף רגלה, וכך רצה לדעת שירדו המים והסתיים המבול (ראה רש"י בראשית ח, ה). אך היונה חזרה אליו כי "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה" (בראשית ח, ט) היות שעדיין היה העולם ברשות 'הקליפות'. אז נח המתין עוד **שבעה ימים** ושלח את היונה שוב פעם שנאמר "ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסקף שלח את היונה מן התבה" (בראשית ח, י). **ונח המתין שבעת ימים** נוספים אפילו שכבר החסירו לפני כן המים, על מנת שתוסר כוח 'הקליפה' הקשה ויטהר העולם ואז ממילא תוכל היונה למצוא מנוח לכף רגלה. וכך אכן היה שנאמר "ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפייה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ" (בראשית ח, יא). וכיון שאף על פי כן העולם עדיין לא נטהר מכל מכל, לכן נח חיכה עוד שבעה ימים אחרים ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יסקף שוב אליו עוד" (בראשית ח, יב) (באר מים חיים פרשת נח ד"ה גם יאמר וישלח).

בזמן המקדש היו מביאים בשבעת ימי חג הסוכות 'עֲרֹבוֹת' וזוקפים אותם סביב המזבח שבמקדש כשראשיהם כפופים על גבי המזבח, והיו תוקעים ומריעים בשופרות ומקיפים את המזבח פעם אחת בכל יום משבעת ימי הסוכות (ראה משנה סוכה ד, ה). והטעם שהיו עושים הקפות אלו בחג הסוכות, לפי שישראל היו מקריבים בכל יום מימי הסוכות קרבנות של פרים בסדר יורד, שלש עשרה פרים ביום הראשון ושנים עשר פרים ביום השני וכן הלאה עד שהקריבו סך הכל שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם. פרים אלו היו מעין 'פרנסה' לטובתם והנאתם של שבעים השרים הרוחניים של האומות במרומים. ומשום שהיה חשש כי על ידי מה שניתן לשרים הרוחניים של האומות הם יישלחו את ידיהם ב'קדוש', לכן ישראל היו עושים בכל יום משבעת ימי הסוכות הקפה סביב המזבח וזה היה מהווה מחיצת קדשה להגן עליהם (זוהר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר ג פרק עח דף רנ"ג ד"ה וירא ויפחד).

מנין ה'שבע' נמצא בדברים רבים בקדושה ובטבע יצירת העולם

כל דבר שהוא מנוי לשבעה חביב לפני הקב"ה. ובינינו אב' לכן היא 'התורה הקדושה' שחביבה חיבה יתירה ועליה נאמר "חֲצֵבֶה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה" (משלי ט, א) כנגד שבעה ספרים שיש בה (הקדמה לספר 'סמיכת חכמים' לר' נפתלי כ"ץ דף כ"א ע"א טור א). ואלו הם הספרים חומש בראשית, חומש שמות, חומש ויקרא – הרי הם שלשה ספרים. חומש במדבר עד הפסוקים "ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ונפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: ובגהה לאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל" (במדבר י, לה-לו) – הרי הוא ספר רביעי. שני הפסוקים הללו בפני עצמם – הרי הם ספר חמישי, לכן יש אות נ"י הפוכה לפני ואחרי שני הפסוקים הללו בכדי להבדיל אותם כספר נפרד. אחרי שני הפסוקים הללו עד סוף חומש במדבר – הרי הוא ספר שישי. חומש דברים – הרי הוא ספר שביעי (נפ"י גמי שבת דף קטו ע"ב – קטו ע"א. ראה רש"י משלי ט, א). **וכן לתורה הקדושה ישנם שבעה שמות** – חוקים, משפטים, תורה, מצוה, עדות, תושיה, ספר הברית (ורבינו אפרים על התורה' פרשת יתר על הפסוק 'מזבח אדמה תעשה לי').

ישנם שבעה רועים לעם ישראל – אדם, שת, מתושלח, אברהם, יצחק, יעקב, דוד (גמי' סוכה דף נ"ב ע"ב). **היו שבעה ענני כבוד** – שהקיפו את עם ישראל במדבר, אחד בכל ארבעה צדדים אחד ממעל ואחד מתחת ועוד אחד שהלך לפני המחנה. עננים אלו הגנו על ישראל מפני כל מיני מזיקים ומקטרגים (מדבר תנחומא' פרשת בשלח אות ג) וכן מַאֲוִיר הטומאה, כי הם היו מאויר 'השכינה הקדושה' שדחקה את רגלי הטומאה וגרמה להשראת השכינה בישראל (בית מועד' לר' מנחם רבא דרוש תשיעי ליום ראשון של סוכות דף פ"ט ע"ב ד"ה והסבה העליונה). **קדושת הרגלים היא שבעה ימים** – כל רגל יש לו קדושת 'שבעה ימים' לתשלומים של קרבן שלמי החגיגה בבית המקדש, כולל חג השבועות שעל אף שהוא רק יום אחד הרי שיש לו תשלומים לקרבן חגיגה בכל שבעת הימים שאחריו (ראה גמי' חגיגה דף יז ע"א) (הקדמה לספר 'סמיכת חכמים' של ר' נפתלי כ"ץ דף כ"א ע"א טור א). **וכן עתיד הקב"ה לעשות לכל צדיק וצדיק שבע חופות לפי כבודו שנאמר "ויבא ה' על כל מכוון הר ציון ועל מקראתה עני יומם ועשו ונגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חפה"** (ישעיה ד, ה) (גמי בבא בתרא דף ע"א ש"ר יחנן. ראה רש"י שם ד"ה עני יומם).

היו שבעה אנשים טהורים שלא שלט בהם יצר הרע – אברהם, יצחק, יעקב, חנוך, משה, ישי, דוד (שמן הטוב וזקן אהרן' בחלק יקו אהרן' פרשת חקת דף ס"ה ע"א ד"ה ירבי תנן). **שבעה שלבים עוברים על האדם במשך חייו ועליהם אמר שלמה המלך שבע פעמים "היבל" בפסוק "היבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל"** (קהלת א, א) כאשר התיבה "הבלים" היא בלשון רבים כנגד שניים. ואלו הם השלבים – בן שנה, בן שלש, בן עשר, בן עשרים, כאשר האדם נושא אשה, כאשר הוא מביא בנים, וכשהוא מזקין (קהלת רבה' א, ב ד"ה הבל ועיי' לביאור). **וכן יש בגוף שבעה שערים לנפש האדם** – שתי אזנים, שתי עיניים, שני נחיריים והפה (ורבינו אפרים על התורה' פרשת בראשית על הפסוק ויצר ה' אלוקים, יטעמי המצוות' לר' מנחם רקנאטי מצוות עשה לשבות ביום השבת ד"ה ובספר יצירה). **אומות העולם הצטוו בשבע מצוות בני נח** – קיום מערכת דינים, איסור ברכת השם כלומר קללה כלפי שמים, עבודה זרה, גילוי ערויות, שפיכות דמים, גזל, איסור אכילת 'אבר מן החי' (גמי סנהדרין דף טו סוף ע"א) (להרחבה על כך שלא היה לדוד המלך יצר הרע על אף המשעשה עם בת שבע ראה מאמרנו לחג השבועות – ילגולי נשמות דוד המלך ובת שבע).

בית המקדש נבנה במשך שבע שנים כנגד שבעת ימי השבוע שנאמר "ויבנהו שבע שנים" (מלכים א, ו, לח) (גבול בנימין על התורה חלק ב' דרוש מלשמיני עצרת דף ר"ב ע"ב טור ב ד"ה ונבא לביאור). **שבע שערים היו לעזרה בבית המקדש** (משנה מדות א, ד) רוחבם עשר אמות וגובהם עשרים אמה (משנה מדות ב, א) – בצד צפון שער הניצוץ, שער הקרבן, שער בית המוקד. בצד דרום שער הדלק, שער הבכורות, שער המים. ובצד מזרח שער ניקנור (משנה מדות א, ד). **בבית המקדש היה כינור העשוי משבעה חוטים** (ראה גמי' ערכין דף י"ג ע"ב) כי ניוונו היה כלול משבעת ימי בראשית (בית מועד' דרוש שנים עשר לשמיני עצרת דף ק"ב ע"ב ד"ה הרי שד"ת ומצותיה), וכן בכינורו של דוד המלך היה שבעה חוטים כנגד מה שכבש שבע אומות בארץ ועל שם הפסוק "שבע ביום הללתיך" (תהלים קיט, קסד) (גבול בנימין על התורה חלק א' דרוש' פרשת וישלח דף כ"ד ע"ב טור א ד"ה בב"ר פי ע"ח וישא יעקב עיניו). **שבעה קנים למנורה בבית המקדש** שהם כנגד שבעת ימי הבריאה שגם עליהם נאמר "חֲצֵבֶה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה" (משלי ט, א) (ראה רש"י משלי ט, א) (זוהר דוד' מאמר ג פרק צא דף ר"ד ד"ה ואפשר עוד שתיקנו). **שבעה כוכבי לכת** – חמה, נוגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים (יטעמי המצוות' לר' מנחם רקנאטי מצוות עשה מצוה לשבות ביום השבת ד"ה ובספר יצירה) **וכן יש שבע יבשות הסובבות את ארץ ישראל** (זוהר חדש' פרשת בראשית דף טו ע"א ד"ה ותנא שבע שמות, זוהר פרשת וארא דף ל' ע"ב) שכפי הידוע היום הן יבשות אפריקה, אסיה, אמריקה הצפונית, אמריקה הדרומית, אירופה, אוסטרליה ואנטארטיקה.

כל מה שהוא שביעי הרי הוא חביב מקודש ומעולה יותר מכולם

ה' יתברך אוהב את מה שהוא 'שביעי' כפי שנרמז בפסוק "שִׁבְעַ בַּיּוֹם הִלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּטֶיךָ צְדָקָה" (תהלים קיט, קסד) (ספר רזיאל המלאך' דף י"ב ע"ב ד"ה שבע ביום). וזה לפי שה' ברא את העולם בששה ימים ואילו "וביום השביעי שָׁבַת וַיְנַפְּשׁ" (בראשית לא, יז) לפיכך חביב את השביעי (מאורי אורי' לר' מאיר ביקיאים על פרשת בא ד"ה והנה יש לשית לב). לכן הוא ברא שבעה רקיעים – וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות (ראה גמי' חגיגה דף י"ב ע"ב). **וברקיע השביעי הנקרא ערבות שוכן מלך אל חי רם ונישא שנאמר "סלו לרכב בערבות בנה שמו"** (תהלים סח, ה) (ילקוט שמעוני' פרשת יתרו רמז רע, רזיאל המלאך' דף י"ב ע"ב ד"ה שבע ביום). **וכן היו שבעה דורות בתחילת הבריאה** – אדם, שת, אנוש, קינן, מהללאל, ירד, חנוך. ועל האחרון שהוא השביעי נאמר "וינתהלף חנוף את האלקים ואיננו כי לקח אתו אלקים". **באבות** – אברהם, יצחק, יעקב, לוי, קהת, עמרם ומשה. ועל משה שהוא השביעי נאמר "וגמשה עלה אל האלקים" (שמות יט, א) (ילקוט שמעוני' פרשת יתרו רמז רעו ועיי' עוד) שעל ידו ניתנה התורה (הקדמה לספר 'סמיכת חכמים' לר' נפתלי כ"ץ דף ח ע"א טור א ד"ה ואחר כלאים). **וכן בבניו של ישי** – אליאב, אבינדב, שמעא, נתנאל, דדי, אצם, דוד. ודוד השביעי הוא החביב מכולם (ילקוט שמעוני' לר' שמעון הדרשן מפרקיפורט פרשת יתרו רמז רעו. ועיי' עוד בהו).

